

Jozef Porubčan SJ

S Ježišom Kristom

krížovou cestou
i cestou slávy

Dobrá kniha

Jozef Porubčan SJ

**S JEŽIŠOM KRISTOM
KRÍŽOVOU CESTOU
I CESTOU SLÁVY**

Dobrá kniha

Nihil obstat:
Mons. Vincentius Malý - censor.

Imprimatur:
Mons. Dominicus Tóth, Eppus - Vicarius generalis,
Tyrnaviae, die 31. 3. 1995, Nr.: 1175/95.

VER MI A POĎ

Vstup

Môj Bože, tak často mám pocit, že je tma, a ja hľadám cestu. Cestu, ktorou sa mám uberať životom.

A tu prichádza Ježiš a podáva mi ruku:

— Ver mi a poď! Ja tú cestu poznám...

A aby som vedel, o akú cestu ide, dodáva:

— Kto chce ísť za mnou, nech každý deň vezme svoj kríž a nech ma nasleduje.

Môj život má byť teda krížovou cestou. Budem ho porovnávať s tou Ježišovou, aby som vedel, či idem dobre, a kam to vlastne idem.

*Bože môj, nauč ma byť úprimným,
veľmi úprimným ku Tebe i k sebe.*

Ježišu, tichý a pokorný srdcom,
sprav moje srdce podľa srdca svojho.

Vyšlo vo vydavateľstve Dobrá kniha
v roku 1995

© Jozef Porubčan S J
© Dobrá kniha

ISBN 80 - 7141 - 063 - 2

I.

Odsúdený

Odsúdili Ježiša, - budú teda súdiť aj nás.
Neviem, ako by to mohlo byť inak,
keď máme niesť za ním svoj kríž.
A skutočne nás aj súdia:
že sme podvodníci,
tmári,
nepriatelia života.

Strašné!

Lenže Ježiša odsúdili nevinne.

Sme si istí, že to možno povedať aj o nás?

*Nech ma súdia, môj Kriste - pre hocičo -
len nie preto, ie som vinný!*

Srdce Ježišovo, až na smrť poslušné,
zmiluj sa nad nami.

II.

Kríž na ramená

Ježiš berie na seba kríž -
berieme ho na seba deň čo deň i my.
Sme si teda v tomto podobní?
Bojím sa, že nie.
Porovnajme len jeho lásku
s našou vzdorovitosťou,
neochotou,
možno aj reptaním a rúhaním!

Bože môj, ja sa bojím.

Bojím sa, že som vinný.

Odpusť mi, ak nesiem svoj kríž bez lásky!

Srdce Ježišovo, plné dobroty a lásky,
zmiluj sa nad nami.

III.

Prvý pád

Pri tom páde sme si určite podobní.
Naozaj padáme na každom kroku.
Keď však vidím Ježiša, ako krvavou rukou
hmatá po zemi, o čo sa oprieť,
aby za každú cenu vstal,
mám strach,
že v tom sa mu už celkom nepodobáme.
Naše neochotne, nervózne vstávanie,
sprevádzané neraz hnevom a nadávkami
- to sa už tomu Ježišovmu naozaj nepodobá.

*A predsa sa Ti chcem podobat', Kriste,
lebo inak budú všetky moje pády i vstávania
celkom zbytočné.*

Srdce Ježišovo, trpezlivé a veľmi milosrdné,
zmiluj sa nad nami.

IV.

Stretnutie s Matkou

Možno tiež stretáme vo svojich bolestných
chvíľach milovaného človeka,
čo je ako Mária.
Len neviem, či je naša láska dost' veľká,
aby sme si aj v takej hroznej chvíli,
ako je cesta na popravisiko, -
bez jediného slova -
len dôverným hlbokým pohľadom
vedeli povedať toľko ako oni
a spoločne niesť ďalej svoju bolesť.

*Aby som mal odvahu, môj Bože,
hľadiet' aj k takým vrcholkom lásky,
akou sa i vo chvíľach najväčšieho utrpenia
milovali Ježiš a jeho Matka!*

Srdce Ježišovo, v lone panenskej Matky
Duchom Svätým utvorené,
zmiluj sa nad nami.

VIL

Druhý pád

Tie pády sa nám naozaj často opakujú.
Ale koľko pokory, koľko odhodlania,
koľko vytrvalosti a lásky treba na to,
aby sme nikdy nekapitulovali a nepovedali si:
- Dost! Ďalej nevládzem, nech sa robí čo chce!
Na to, aby sme to vskutku nespravili,
musíme jasne vedieť, kam ideme
a že tam za každú cenu musíme dôjsť.
Sme si v tom naozaj istí - tak ako Ježiš?

*Chcel by som, Bože,
aby ma vrchol mojej krížovej cesty tak lákal
a strhával,
Že by ma viera v jeho pravdu pozdvihla
z každého pádu - i z každej nechuti ísť ďalej.*

Srdce Ježišovo, túžba výšin večných,
zmiluj sa nad nami.

VIII.

Plačúce ženy

Každému dobre padne,
keď vo svojich najťažších chvíľach vidí
stekať po niečej tvári súcitné slzy.
I Ježišovi to dobre padlo.
Pravda, ktorú zvestoval a za ktorú trpel,
bola však taká dôležitá,
že ju ani tu nemohol nepripomenúť:
— Nie to je tragédia, že nesiem tento kríž,
ale že človek nemiluje človeka!
Ja som len živý strom, ktorý takto dokmácala
neláska vás a vašich synov. Nad tou plačte!

*Ach, Ježišu Kriste, -
aby som na túto pravdu nikdy nezabudol -
ani vtedy, keby mi dobre padlo na ňu nemyslieť.*

Srdce Ježišovo, uzmierenie za hriechy naše,
zmiluj sa nad nami.

IX.

Padať a vstávať,
padať a vstávať,
padať a vstávať...
V našom živote je to tak, ako na krížovej ceste.
Neviem však,
či by sme sa všemožne snažili vstať i vtedy, keby to
bolo len preto, aby sme mohli vzápätí vykrvacať z
lásky ku svojim bratom.
To už v našom živote celkom tak nebýva.
Ach, keby to tak bolo!

*Prosím, môj Bože,
aby bola láska jediným motívom môjho konania, a to
i vtedy, keby som mal - pozbavený všetkých síl - ešte
raz vstať len preto,
aby som mohol pre svojich bratov vykrvacať.*

Srdce Ježišovo, horiace ohnisko lásky,
zmiluj sa nad nami.

X.

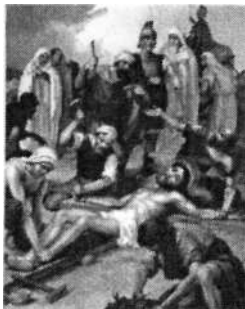
Vyzlečený zo šiat

Vlastniť bohatstvo celého sveta -
a nechať sa obrať o všetko, až do úplnej nahoty
- tomu sa u nás hovorí hlúposť.
Ale Ježiš nebol hlúpy.
Naopak, bol jediný múdry.
Vedel, že v jeho novom poriadku majú veci len takú
hodnotu, nakoľko znamenajú rast našej vzájomnej
lásky.
Nechať sa teda z lásky obrať o posledný zdrap odevu
je väčšie bohatstvo než vlastniť všetko - bez lásky.

*A predsa by som si to chcel, Bože, pripomenúť,
keď mi bude ľúto,
o čo všetko som v živote prišiel.*

Srdce Ježišovo, potupením nasýtené,
zmiluj sa nad nami.

XI.

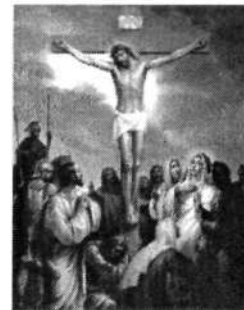
Pribitý na kríž

Každý z nás sa dočká svojej smrteľnej agónie.
Bude podobná tej Ježišovej?
Budeme v jej samote a hrôze tiež tak starostlivo a s
láskou myslieť na svojich bratov?
Budeme zo srdca odpúšťať i tým,
čo nás utrápili až k smrti?
Len tak budeme môcť pokojne odovzdať svoj život
Otcovi.

*Daj, Bože, aby to tak bolo!
Aby sme sa to naučili už teraz, kým žijeme!*

Srdce Ježišovo, pre naše zlosti strýznené,
zmiluj sa nad nami.

XII.

Umiera

Smrť - to je ticho a pokoj.
Tak sa nám to javí.
Len to?
Alebo sa budeme podobať Ježišovi i v tom,
že vo svojom umieraní objavíme
odumretie zrna,
ktoré vyklíči v novom živote?
Na ničom tak nezáleží, ako práve na tom.
Bez viery v nový život by bola celá moja ťažká
životná krížová cesta len hlúpym omylom,
zbytočnosťou a nezmyslom.

*Nauč ma, môj Ježišu,
dôsledne uveriť každému Tvojmu slovu.*

Srdce Ježišovo, kopijou prerazené,
zmiluj sa nad nami.

XIII.

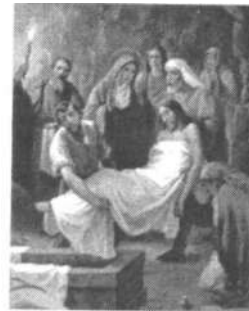
V Matkinom náručí

Možno i nás po smrti ešte niekto objíme,
pohladí rukou, pobožká.
Možno to bude úprimne a z lásky.
Ale ani táto láska by nemala zmyslu,
keby sme celým svojim bytím neverili,
že prežije každé smutné lúčenie,
každý smutný pohreb -
a že sa raz celá krásna a čistá
zjaví v novom živote.

*Nedaj, môj Bože,
aby som o tom niekedy čo len na chvíľu
pochyboval.*

Srdce Ježišovo, v lone panenskej Matky
Duchom Svätým utvorené,
zmiluj sa nad nami.

XIV.

Hrob

Hroby sa nerozlišujú podľa pomníkov,
ani podľa mien, čo sú na nich napísané.
Hroby sa líšia podľa nádeje,
ktorá sa v nich tají.
V Ježišovom jedinom hrobe bola utajená
nádej všetkých pochovaných.

*Prosím Ťa, Kriste, -
nech sa môj hrob podobá Tvojmu
práve v tejto fantastickej nádeji na vzkriesenie.*

Srdce Ježišovo, nádej v Tebe zomierajúcich,
zmiluj sa nad nami.

Záver

Nesieme svoj životný kríž za Ježišom tak,
ako nám kázal, a porovnávame:

Kráčame naozaj za ním?

Veľa je toho,

v čom sa mu na tej ceste nepodobáme.

Ani nie sme nevinní ako On -

ani netrpíme s takou láskou -

a tak málo veríme,

že ako jeho, i naša krížová cesta

vedie do nového, krásneho života.

On vie, že je to tak.

Znovu a znovu nám všetko odpúšťa

a trvá na svojom: — Ver mi a pod!

Prijímam podávanú ruku a idem.

Verím, že ma očistí od mojej viny.

Verím, že ma naučí viac milovať.

Verím, že ma život, ktorý mi prisľúbil,

strhne do svojho náručia.

Srdce Ježišovo, spása v Teba dúfajúcich,
zmiluj sa nad nami.

2.

PREČO?

Vstup

Môj Bože, -

nikto nespočíta,

koľko ráz v živote sa človek pýta: Prečo?

Nikdy však toto „prečo“ nieje také nástojčivé

a nervózne - ba niekedy aj rúhavé -

ako keď sa pýta:

Prečo je na svete bolesť?

Prečo musím práve ja takto trpieť?

Pôjdem s tebou,

môj Boh a môj brat v bolesti,

a budem sa dívať...

a budem počúvať...

Daj, aby som videl,

daj, aby som pochopil!

I.

Ježiš je odsúdený

Vtedy ho odsúdil Pilát,
dnes ho odsudzujeme my.
Nie, že by bol vinný, to nie!
Ale sú s ním nepríjemnosti.
Kompromituje nás v spoločnosti...
kazí mladým kariéru...
Nech ho teda berú.
Hádam to nejako pôjde aj bez neho.
N a o z a j ?

*Odsúdený Kriste,
to jedno mi daj pochopiť,
že bez teba to na tomto našom svete
vôbec nepôjde,
že bez teba bude človek v tomto vesmíre
mrazivo, bolestne, zúfalo sám.*

II.

Berie na seba kríž

Odsúdený berie kríž a odchádza na popravisko.
Berie môj - náš kríž.
Nuž, bez toho kríža by sme ešte boli,
nech ide...
Ale, môj Bože,
veď s ním odchádza aj láska.
A bez lásky sa tu všetko obracia
na bolesť, na tmú, na zúfalstvo.

*Ach, neodchádzaj, môj Bože,
zostaň — hoci aj s krížom,
zostaň medzi nami, -
láska!
Bez teba tento tvoj ľudský rod
nemôže existovať.
Zostaň - hoci aj s krížom,
ale zostaň - láska!*

III.

Padol pod krížom

Slabosť v tele, závrat v hlave,
krutá bolesť v srdci.
Na pleci hrozne ťažký kríž.
Zakolísal sa a padol.
Meranie síl medzi najťažším krížom
a najväčšou láskou.
Vstal.
Láska bola mocnejšia.

*Len o jedno prosím v tejto chvíli,
môj Bože,
aby moja láska nikdy nebola menšia
ako moja bolesť.*

IV.

Stretnutie s Matkou

Nežnosť, krása, čistota, láska...
Všetko hlboko ponorené do oceánu bolesti.
Mlčí Matka-žena,
mlčí Syn-Boh.
Len sa stretli.
Teraz má láska meno bolesti.
A to pochopí len srdce.

*Len tak mlčky,
srdcom by som chcel pochopiť
a precítiť,
že i moja láska môže nosiť meno
bolesti.*

V.

Šimon pomáha

Kto to pochopí?
Boh sa spleťá s nami
už nielen vo svojom stvorení,
ale i v tomto našom kríži.
Pomáhať iným v ich bolestiach
znamená byť dobrým,
milosrdným človekom.
Nechať iných,
aby pomohli nám v našej bolesti
- i keď to robia neradi -
to znamená veľmi dôverovať
a v hlbokkej pokore milovať i tých,
čo o to nestoja.

*Tak veľmi by som chcel,
môj Bože,
nielen byť dobrým človekom,
ale aj milovať takouto tvojou
pokornou láskou.*

VI.

Veronika utiera pot

Nechcela byť hrdinkou.
Chcela len trochu,
citlivo uľaviť bolesti
a povedať, že miluje.
Podala ručník.
A vtedy sa to stalo.
Tichá, nenáročná, utiahnutá láska
vyvolala na plátno Kristovu Tvár.
A odvtedy sa táto tvár zjavuje v každej,
čo ako skromnučkovej láske.

*O tú citlivú, skromnú snahu
uľaviť aspoň trochu bolesti,
vysloviť aspoň trochu lásky
pre seba i pre iných,
prosím, môj Bože,
a aby sme v každej láske
videli črty tvojej Tváre.*

VIL

Druhý pád

Ďalšie meranie síl,
ďalšie zakolísanie.
Je už vari bolesť väčšia ako láska?
Nie, túto lásku bolesť nikdy neprekoná!
Telo v prachu cesty sa pohlo,
na sluchách navreli žily.
Vzpína sa k novému povstaniu.
Vstal, nabral rovnováhu
a kráča ďalej.
Prečo si láska žiada vypätie síl až po krajnú hranicu
ľudských možností?
Prečo treba VŠETKO vydržať,
VŠETKO veriť,
VŠETKO dúfať?

*Daj, Bože, aby som pochopil,
aby moja láska
až za hranicu ľudských možností
bola väčšia ako moja bolesť!*

VIII.

Ženy plačú

Ach, aké podivné sú naše náreky!
Plačeme nad trúfalosťou bezbožných,
nad zvrhlosťou mladých,
nad hriechosťou tých druhých.
A zatiaľ naša rodina, naše prostredie,
naš vlastný život civí hlúpo prázdnyimi
priestormi,
ktoré nikdy celkom nezapľníme láskou.
— P l a č t e —
sami nad sebou!

*Bojím sa, hrozne sa bojím,
že som vo svojich nárekoch farizejom.
Akákoľvek bude moja láska malá,
akákoľvek úbohá, -
ale nikdy nedopust',
môj Kriste,
aby bola falošná !*

IX.

Pád na vrchole

Ešte tri nezdolateľné kroky,
ešte dva,
ešte jeden...
Vrchol Kalvárie - vrchol vyčerpanosti.
Padol a leží ako mŕtvy.
Vzal na seba presne taký ťažký kríž,
aké veľké boli jeho sily.
Nič si nenechal v rezerve.
Dal všetko.
Taký je zákon lásky.
Ale je to potom nejaká láska,
keď si pri každej ťažkosti myslím,
že je to nad moje sily?

*Zachráň ma, Bože,
od osudného sebaklamu,
že už ďalej nevládzem!*

X.

Nahý

Šaty, nahota.
Pamätáte sa?
Keď Adam zhrušil, zistil, že je nahý.
Hriech - strata Boha -
strháva z človeka všetko veľké a krásne
a dáva nahého bičovať ľadovcovým búrkam
a čiernej potupe tohoto vesmíru.
Teraz tu stojí v ľudskej nahote Boh.
Vzal na seba hriech sveta.
Chápeme?
A tento problém by sme chceli riešiť bez neho?

*Bože, môj Bože,
aby som nikdy nezostal nahý v mraze a hanbe
pred tvojím vesmírom!
Aby som ťa, Bože, nikdy nestratil!*

XI.

Ukrižovanie

Tak sa Boh kladie na tento ľudský,
na tento náš,
na tento môj kríž.
To drevo vyrástlo na tejto našej zemi,
tie klince sú našim výrobkom.
Ani nám to neberie, len chce,
aby na ňom vykrvácala
všetka krv jeho srdca,
všetka láska.
Všetko!
Ach, zase to slovo: v š e t k o !
A ja trochár,
v strachu o svoje trpasličie záujmy
počúvam ťažké údery kladiva
a ťažké stony Boha na mojom kríži.

*A prosím o lásku:
prijat' všetky kríže -
i ten môj, i tie druhé.*

XII.

Smrť

Posledný pohľad, posledná otázka.
„Tie oči - plné slz a krvi -
nás premerali naposledy.
A čo si počneš?
— Nechať si ho?
— Niet ako ... Ani keby..."
Tak je teda rozsudok vykonaný.
Zomrel.
Môžeme byť spokojní,
už nám nebude prekážať.
Ale beda by bolo nám všetkým,
keby jeho láska siahala iba sem.

*/ keď jednou rukou vraždíme lásku
a druhou o ňu žobreme,
i keď je tma,
i keď sme hlúpi,
i keď sme zlí,
i keď nevieme, čo chceme
a za čo sa modlíme,
- pre svoju smrť, Kriste,
zmiluj sa nad nami!*

XIII.

Mŕtvy v Matkinom náručí

Hrot kopije prenikol do srdca,
pomaly z neho odkvapkáva posledná krv.
Vyťahujú klince, mŕtvola klesá k zemi.
Zachytávajú ju čiesi ruky.
Matka - jeho Matka.
V tejto chvíli už ani nevieš,
kde začína svetlo a končí tma,
kde sa od seba oddeľujú život a smrť.
Všetko sa už stalo súčasťou lásky.
Nepochopiteľnej, obrovskej a ťažkej,
väčšej ako ľudské myslenie.

*Ach, Mária,
ty najväčšia a najmúdrejšia z ľudí,
vo chvíľach tmy a prázdnoty
nauč ma srdcom pochopiť i to,
čo myslením nemožno.*

XIV.

Kameň a strážce

Vari nikdy nebol človek
tak trápne malý a hlúpy ako vtedy,
keď sa kamennou závorou
a vojenskou strážou zaistoval,
aby sa k nemu nevrátil Boh.
Bojí sa o ten kúsok ukradnutého,
primitívneho šťastia?
Krtie oči nemajú odvahu túžiť po svetle.
Degenerované, zcvrknuté ľudské srdce
sa bojí očakávať lásku.

*A jednako celý vesmír sa vzpína vo veľkom výkriku:
- Príd'!*

*I cez kamenné závory nášho srdca preniká volanie:
- Príd' !*

*A keďže táto láska je väčšia ako smrť, -
určite príde.
Áno, príde skoro.*

Záver

Musí odumrieť pšeničné zrno,
aby vydalo úrodu.

Či nemusel Kristus toto všetko trpieť,
a tak vojsť do svojej slávy?

Tam niekde medzi tým zrnom
a Kristovým krížom
je i moja bolesť - i môj kríž,
rovnako ako ten Ježišov nutný
pre môj život v Novej zemi a Novom nebi.

*Daj, Bože,
aby i to moje zrno prinieslo veľkú úrodu,
aby bezpečne dozrelo v tvojej sláve!*

3.

SYNA ČLOVEKA VYDAJÚ DO RÚK ĽUĎOM

Vstup

Chceli by sme byť svedkami a účastníkmi udalosti
prvého Veľkého piatku.

Tento posledný deň Ježišovho života sa stal kalným
stokom utrpenia celého ľudského rodu.

Zo všetkých končín zeme i času si doň predierajú
cestu prúdy zrady, hanby a úzkosti ducha, vtekajú
doň potoky mučenia a umierania tela.

Zo všetkých ľudských srdc sa tu dnes nastekalo
strašné krvavé jazero, do ktorého sa ponára celé
Kristovo srdce.

Moje utrpenie je tiež jednou kvapkou tohoto jazera.
A táto krížová cesta bude potom cestou nás všet-
kých.

Bude to i moja cesta.

*Daj, Bože, aby sme si dobre uvedomili,
že nekráčame po Tvojich krvavých stopách ako
pozorovatelia - ale ako tí, čo nesú kríž.*

I.

Rozsudok smrti

Pred tribunálom Ježiš

- a nekonečný rad odsúdených.

V mene zákona - smrť povrazom.

V mene zákona - smrť zastrelením.

V mene zákona - gilotina.

V mene zákona - plynová komora.

V mene zákona - elektrické kreslo.

V mene zákona - ukrižovanie.

Výkriky zúfalstva - žobranie o milosť - kŕčové záchvaty plaču - ľadový cynizmus - láska.

V mene zákona i bez jeho mena súdi človek človeka - vinného i nevinného:

na stratu života, slobody, i na takú každodennú stratu cti a dobrého mena, možno na stratu dôvery jedného či niekoľkých sŕdc,

ba i na stratu rozumu a lásky.

Ach, Bože, čo to len robíme! Človek súdi človeka i Boha - nie len na súdnej tribúne, ale všade, na každom kroku - i v hĺbinách svojej duše.

*Ty najväčší a jediný nevinný z odsúdených,
odpusť nám, že súdime, a nauč nás, ako to prijať,
keď súdia a odsudzujú nás.*

II.

Berie na seba kríž

Prisúdený kríž doľahol na plece - a je ťažký.

Musí ho niesť?

To je tajomstvo, ktoré môže vysvetliť len tak, že ho prijme a nesie. A pre úplnosť dodá, že bez kríža za ním ísť nemožno.

Veríme mu?

Tam na tom nádvorí sme boli všetci.

Každý so svojím krížom.

Naše kríže nám boli prisúdené a my sme ich museli prijať. Inak to v živote nieje možné.

Nuž prijali sme ich.

Jedni s láskou, iní bez lásky.

A tak sme sa potom rozišli.

Tí, čo uverili, idú za Ježišom.

Vedia, že spolu s ním vystupujú k novému životu.

Tí, čo neuverili, sa odpojili a všemožne sa snažia zhodiť kríž z pliec.

Nejde to - báje tým ťažší, čím viac ho zhadzujú.

A nikto im nikdy nepovie, prečo a kam ho nesú.

*Keď už musím niesť kríž, môj Kriste,
nech ho nesiem s láskou — ako ty - a s tebou.
Aby sme na ňom vykúpili svet.*

III.

Prvý pád pod krížom

Kríž je priťažký a nohy už nevládu.
Patrí k nášmu krížu i to, že nám nestačia sily?
Raz povolia nervy,
inokedy sa podlomí vôľa,
potom zas viera,
potom odvaha.
N o - a kolená...
Odvtedy, čo padol Kristus pod krížom -
odvtedy viem,
že k ťarche Kristovho i našich krížov patrí i to,
že pod ním klesáme.
Odvtedy viem,
že nie je tragédiou padnúť.
Tragédiou je padnúť - a viac nevstať.

*Zachráň ma, Bože, od pádu,
z ktorého by som sa už nikdy nezdvihol.*

IV.

Stretnutie s Matkou

Máriina bolesť - to je bolesť miliónov a miliónov matiek:
- mamičiek s ešte mladou, skoro dievčenskou tvárou, strašne dokrkvanou nad postieľkou nevyliciteľne chorého dieťaťa;
- matiek nad roztrhanými telami synov, masovo zmračených krutou technikou zbraní, ciest i výroby;
- starien, ktorých vetché telá i duše sa bezozbytku roztápajú v mláky bezmocného žiaľu pre svoje deti.
Utrpenie sveta,
tak strašne reprodukované a umocňované
v srdciach matiek -
toto utrpenie sa celé reprodukuje
a umocňuje
v srdci Márie.

*Bože, aj moja matka - aj ja...
Kedykoľvek budem mysliť na svoju mamu,
nedaj mi, Ježišu, zabudnúť
na bolesť tohto stretnutia.*

V.

Šimon pomáha Ježišovi niest' kríz

Toto nie je útecha.
To je len vynútená pomoc nevládnemu telu.
To je prinútenie k doznaniu vlastnej nemohúcnosti.
Tento deň je ukrutný.
Bez milosrdenstva olúpi o všetko.
Neponechá mu ani len tú štipku sebavedomia,
že si kríž - bez pomoci - vynesie až na vrch.
Kto pochopí všetky chvíle človekovho poníženia,
keď je bezmocne odkázaný na pomoc tých,
čo to robia neradi?

*Až sa ma raz zmocní hrozný pocit,
že ma môj ťažký údel oberá
o posledné zbytky sebavedomia a ľudskej hrdošti;
až mi i tí, ktorým som veril, povedia,
Že som im len na ťarchu, -
daj, Ježišu, aby som nezabudol,
že to nebolo inak ani v ten tvoj deň
veľkého vykúpenia.*

VI.

Veronika utiera Ježišovi tvár

Ticho a pokorne kvapla do mora bolesti -
mlčiaca útecha.
Oči - srdce -
človek, ktorý je s nami,
keď nám je neznesiteľne zle.
Jednoducho je s nami.
A len tak mlčky
- citlivým dotykoch chápanej lásky -
utrie skrvavené či spotené čelo.
Len trochu.
Ale ktovie, či to nieje dosť,
aby duša neklesla ani vtedy,
keď sú už možno podlomené kolená.

*Byť tam...
Chcel by som mať odvahu byť všade tam,
kde sa v bolesti topí človek.
Byť tam očami i srdcom -
a len tak mlčky,
citlivým dotykoch chápanej lásky
zotrieť slzu, poutierať krv i pot.
Aby som i ja nezostal v bolesti celkom sám.*

VII.

Druhý pád pod krížom

Len málo - možno sto, možno niekoľko sto krokov
prešiel po tom prvom páde, a zase leží na zemi.

Znovu a znovu a znovu...

Nikto nikdy nezráta nespočítateľné množstvo
pádov, keď sotva povstávajúceho človeka opäť zráža
k zemi jeho kríž.

Nádej a sklamanie -

zasa nádej a sklamanie.

Hriech a ľútosť -

zasa hriech a zasa ľútosť.

Človeka, vysileného a ubitého nekonečnými šoku-
júcimi nárazmi, postupne systematicky rozleptáva
nechuť a bezmocnosť.

*Na tejto krížovej ceste,
dlhej ako evolučná bolesť vesmíru,
prosím o poznanie,
že i tie opakované pády a povstania
sú nevyhnutnou súčasťou Kristovho i môjho kríža,
na ktorom bude vykúpené šťastie.*

VIII.

Ježiš napomína plačúce ženy

— Neplačte! ...

Prečo vlastne plačete?

Z tejto bolesti sa narodí vykúpenie.

Z tejto smrti sa narodí život.

Či azda žiali roľník,

že zrna, ktoré zasial do zeme, odumrie,
aby sa narodil zelený život?

Plačte nad bolesťou bez lásky,

nad jalovým zrnom,

z ktorého sa nikdy nemôže nič narodiť.

Nad vašim a hriechom vašich detí plačte.

Nad hriechom človeka,

ktorý nechce byť vykúpený bolesťou.

*Svetlo - ach, svetlo mi daj, Bože,
aby som dobre rozpoznal tajomstvo šťastia,
utajené v utrpení z lásky,
od zúfalej hrôzy bolesti,
ktorá nevedie nikam.*

IX.

Tretí pád pod krížom

Posledné kroky odsúdeného na popravisko.
Potom je už len šibenica -

plynová komora -
elektrické kreslo -
kríž.

Posledné kroky k takémuto cieľu sú nad ľudské sily.
Vtedy zavravorá aj zdravý a silný.

Tento - vykrvácaný, nesúc ťažký kríž,
pri týchto posledných slovách opäť spadol.
Padol, akoby už nemal vstať.

Načo aj - je predsa na mieste.
Ale vstáva!

I ten hrozný závrat z popravy musí byť prekonaný,
lebo po poprave má nasledovať ešte mnoho sviežich
nádherných krokov v novom živote.

Pomôž mi vstať!

Pomôž mi vstať, Bože môj,

*i po tomto poslednom páde -
aj keby to bolo vo chvíli umierania.*

*Aby ma celkom prenikla viera,
že ani moje kroky nebudú ukončené v smrti.*

X.

Ježiša vyzliekajú

Je ešte niečo, o čo by človek človeka neozbíjal?
O krásu zeme, o slobodu, o česť, o nervy, o srdce,
o krv, o dôveru, o rozum, o lásku...

Tu, na vrchole Golgoty sa zhromaždili všetky ako
vosk roztopené srdcia týchto ozbíjaných.

Uprostred nich Ježiš.

Z dokrvaveného tela už stfhajú len posledné zdrapy
šiat.

Ozbíjaný medzi ozbíjanými?

Ach, nie - to je omyl!

Tam, kde nezostalo nič z krásy a podoby človeka,
tam v nahej krvavej hrudi zostala čistá,
neporušená láska.

A to stačí, aby bol zachránený človek i jeho svet.

Daj, Bože,

*aby sa mi táto pravda stala druhým vedomím,
aby pulzovala v mojej krvi, kým budem žiť.*

*Pravda o tom, že i keď stratím všetko v živote -
o nič som neprišiel, ak neprestanem milovať.*

XI.

Ježiša pribíjajú na kríž

Slučka sa zaľahuje na krku -
zbraň mieri do srdca -
železo sviští nad hlavou -
otvára sa plynová komora...
Údery kladiva zatĺkajú klince do živého tela...
Človek... ach, Bože, - človek...
Prečo sa všetko trhá v hrudi?
Prečo tá strašná tma v duši?
Prečo vysychá špik v kostiach?
Zaráтали ho medzi zločincov.
To je ten, čo vzal na seba hriech sveta.
A toto je výkupné za tento hriech.
Výkupné, ktoré sa bude požadovať od neho
i od všetkých jeho bratov -
popravených i nepopravených -
vo všetkých temnotách najťažších bolestných chvíľ.

*Až raz v živote budem prežívať také chvíle,
daj, Bože, aby som nezabudol,
že sú to chvíle vykúpenia sveta.
A že ani tie ma nemôžu olúpiť o lásku.*

XII.

Ježiš na kríži zomiera

Smrteľné výkriky sa dotkli nežného ticha,
zohavené telo sa stretlo s čistou láskou,
zakrvavený pohľad na matku vystriedala jasná vízia
Otcovho svetla.

Dovŕšený je proces temného odumierania zrna -
začína nádej žltó-zelenkavého klíčenia.

To je tmavo-jasné mystérium smrti.

Na svojej dráhe časom videla táto Zem deň čo deň
umierať človeka.

Skutočne živé klíčenie života v samotnom srdci
smrti však uzrie až tu - na tomto kríži.

Niet divu, že sa celá zachvela vo veľkom očakávaní.

V tejto Kristovej smrti nájde odteraz svoju nádej
každé umieranie.

*Až budem umierať, môj Bože,
daj, aby som objavil v sebe
nielen smútok a opustenosť tvojho umierania,
ale predovšetkým jeho nádej.*

XIII.

Mŕtve telo v Matkinom náručí

Teraz sme všetci ako Mária -
a On leží pred nami mŕtvy.

Potrebujeme jej oči a jej srdce,
aby nás táto smrť nezlomila.

Nielen vtedy, ale aj toľko ráz potom sa naň dívali
ako na mŕtvolu. Ach, Bože, i dnes... Dokonca ani tí,
čo sa k nemu hlásia, si nijako nevedia predstaviť, čo
ešte možno čakať od toho, ktorý sa javí ako mŕtvy.

Čože sa to s nami stalo? Komu sme to uverili?

Jemu - alebo len vlastným predstavám?

Či nepovedal celkom jasne,

že zrno vydá úrodu len vtedy, keď odumrie?

Ak sa mi dnes javí ako mŕtvy -

ak sa mi tak bude javiť i zajtra,-

viem a budem vedieť,

že pod mŕtvym povrchom v obrovskom kozmickom
napätí dozrieva čas jeho nového života.

Len aby som mal. Bože,

Máriine oči a Máriino srdce,

*- aby som vedel ticho a mlčky hl'adiet', veriť,
čakať a milovať.*

I vtedy, keď sa zdá, ie je všetko mŕtve.

XIV.

Ježiša pochovávajú

Mŕtve telo sa vracia do zeme, v ktorej má svoj
pôvod každé telo.

Ale táto mŕtvola nie je ako iné.

Túto mŕtvolu nekladú do zeme, aby podľahla záko-
nom hnitia a rozkladu.

Kristovo mŕtve telo pochovávajú, aby pretvorilo
zákony hmoty a dalo im novú tvár.

Pochovávajú ho ako zárodok nového života a nového
bytia pre všetky mŕtve telá, pre celý vesmír.

Ako zárodok budúcej novej zeme.

Umieranie bude vždy bolestné,
ani pohreby neprestanú byť smutné.

Odteraz však bude mať každá bolesť i smrť, každé
pochované telo svoje perspektívy nielen v Novom
nebi, ale i v Novej zemi.

*Tu pri tvojom hrobe ťa prosím, Ježišu,
aby som sa práve pre túto nádej naučil milovať
celú krásu i bolesť svojej zeme.*

Záver

Bolo to veľké stretnutie.

Na tejto krížovej ceste sa zišli všetci:

odsúdení -

tí, čo ďalej nevládu -

všetci vykrvácaní -

umierajúci

i pochovaní.

Ako do oceánu vyústili do Kristovej lásky prúdy
utrpenia zo všetkých končín priestoru a času.

Vzal na seba hriech sveta...

Vzal na seba i jeho bolesť.

I tá moja bolesť je jednou kvapkou v tom oceáne.

A je to dobre, že je tam.

Lebo len tam môže byť smrť nádejou.

Len tam - na Kristovom kríži.

Povedal, že na tretí deň bude zase živý...

Daj, Bože,

aby to tak bolo - aby to vždy tak bolo!

Aby som na ten tretí deň nikdy neprestal myslieť.

4.

KALVÁRSKA DRÁMA

Vstup

Je to už veľmi dávno, čo sa odohrala neslýchaná
kalvárska dráma, -

ale do môjho života sa ešte i dnes vracia ako stále
živá a stále nová skutočnosť.

Aby som ju teda čím lepšie pochopil,

pokúsím sa - ako už toľko ráz v živote - ojej novú
rekonštrukciu - vo svojej myslí i vo svojom srdci.

Nieje to len dráma človeka,

ale predovšetkým dráma Boha.

*Prosím ťa teda, môj Bože, o srdce chápané,
aby som mohol porozumieť i tomu,
čo rozum človeka pochopiť nemôže.*

I.

Rozsudok

To ráno sa podobalo všetkým ostatným ránam.
Svitalo, ľudia ospalo vstávali a pomaly vychádzali
zo svojich príbytkov.

A predsa nebolo ako ostatné.

— Počuli ste? Zajali vraj toho Nazaretského ... že
ho už aj vedú na súd ... a že ho všetci opustili ...
naraz sa boja...

Malý človek si vo svojom prestrašenom vnútri
narýchlo skontroluje, či aj on nebude mať preňho
neprijemnosti, a pre istotu zatvára za sebou dvere.
Človek nevie...

V záujme človekovej pravdy kráča pred súdnu sto-
licu jediný opustený Ježiš.

Sudca i ľud si stali alebo na stranu nepravdy, alebo
jednoducho ušli.

*I ja sa bojím, môj Kriste - celkom tak sa bojím, ako
sa v to ráno báli tvoji učeníci. A bolo by mi azäa na
zúfanie, keby som nevedel, aké si mal vtedy pochope-
nie pre ich strach a ako si sa ich zastal:*

— Keď teda mňa hľadáte, nechajte týchto odísť!

*Odpusť mi, prosím, moju bojzlivosť a zastaň sa - i
mňa sa zastaň — ty jediný svedok pravdy. A daj mi
svojho ducha, aby som bol istejší a menej sa bál.*

II.

Kríž na ramenách

Po dlhých súdnych prietahoch preletela konečne
unaveným davom zachrípnutá správa:

Pilát to odsúhlasil.

Nazaretský je odsúdený na kríž.

Už ho aj vedú, už mu ho váfajú na plece.

Ba či ho bude vládáť?

Nastrašená myseľ človeka zapracovala - a rodí sa
v nej niečo ako uvoľnenie: veď keď ho už nebude,
aspoň už nebudem mať výčitky svedomia, že som sa
ho nezastal, že stojím na strane nepravdy.

Čo tam po pravde - len aby už bol pokoj!

Hrozné!

Nedopusť, môj Bože,

*aby to s mojím ustráchaným sebecťvom zašlo až
tak ďaleko.*

*Nedopusť, aby som si čo len na chvíľku pripustil
katastrofálnu myšlienku,*

že by som mohol existovať aj bez teba -

bez pravdy, ktorej vydávaš svedectvo.

III.

Spadol

Masa ľudí sa v neporiadku valí za odsúdeným.

Niečo sa stalo.

Jedni zostávajú stáť - narážajú jeden do druhého...

- Čo je?

- Spadol, nevládze.

V schmatanej mysli sa mi vynárajú obrazy, ako vracia životnú energiu nevládnym, chromým, i zapáchajúcim mŕtvolám.

A teraz On sám takto...

Čo je pravda? ... Je tento Ježiš Boh, či nieje?

Boh, ktorý nevládze uniesť obyčajný trám dreva?

Kedy je láska mocnejšia:

keď vo svojej všemohúcnosti tvorí svety -
či keď sa Všemohúci pre svojich slabých
bratov stáva bezvládnym?

*Bože môj, veď to je práve to, čoho sa tak bojím:
že bude treba niesť kríž a že bude treth.*

- na hanbu sveta - pod ním padať.

*Ach, aká všemohúca je láska v tvojej slabosti
a aká je slabošská v mojej samolúbej hrdosti!*

IV.

Matka

Moje zahanbujúce myšlienky sú rozplašené nervóznymi pokrikmi:

— Kto sa to pri ňom zastavil?

— Nejaká žena. Vraj jeho matka. Poznáte ju?

— Chudera! Takto si stretnúť syna!

— Hovorí niečo?

— Ach, nie, ani slova!

Len sa mu díva a díva do krvou zatečených očí.
Ktovie na čo myslí?

Možno by ani sama nevedela povedať.

Len sa ako prvá z tohoto ľudského rodu stavia vedľa
Syna, aby spolu s Ním vydala svedectvo pravde -
ťažké svedectvo o všemohúcnosti lásky.

*Mne sa v tejto chvíli žiada len jedno:
padnúť pred touto ženou na kolená a hanbiť sa!
Hanbiť sa za slabošstvo svojej samolúbej hrdosti
i svojho strachu.*

V.

Pomoc

— Prečo mu nikto nepomôže, veď vidia, ako sa potáca!

Vojaci sa skutočne obzerajú, či by mu niekto aspoň na kúsku neodniesol ťažké bremeno.

— Bude to ťažko, na to sa nikto nedá...

— Ba, Šimon z Cyrény. Iste nevedel, o čo ide, keď im tak vletel do rúk. A už mu aj na plece váľajú kríž. Ten asi škrípe zubami: „Bolo mi to treba? Taká nepríjemnosť!“

Vedľa Šimona sa previnilo potáca schúlený Ježiš, akoby to bol všetko zavinil On.

Ach, Kriste, čo všetko sa ti dáva a čo sa ti ešte bude dávať za vinu!

Ako sme to len všetko domotali!

Toho, ktorý sa nechal takto doriadiť pre naše viny, drzo obviňujeme, akoby bol práve On zodpovedný za všetky katastrofy, biedy a nešťastia, ktoré kedy vytrpel človek a ktoré bude musieť ešte pretrpieť na dovŕšenie vykúpenia.

A rozčuľujeme sa, že sme nútení pomáhať niest' kríž, na ktorom bude vykúpený náš nový život.

Odpusť nám, že sa tak rúhame!

VI.

Veronikina šatka

Zase sa pri ňom zastavuje nejaká žena.

Vraj akási Veronika. Podáva mu šatku.

Utiera si ňou tvár. Však už ani nevidel, čo bol zatečený krvou, špinou a potom.

Ale čože je to s tou šatkou?

Všetci ju pozerajú a ona si ju nechce dať.

Tí, čo ju videli, tvrdia, že je na nej verne odtlačená Kristova krvavá tvár.

Ja sa len dívam a dívam...

Ktovie koľko nebojácnej odvahy a koľko všetko dúfajúcej a všetko veriacej lásky sa muselo narodiť v duši tejto ženy, kým sa i ona mlčky pridala ku Kristovmu svedectvu a vyčarila tak zo srdca tohoto najslabšieho z ľudí skutočný zázrak všemohúcnosti.

Zahanbený si odvraciam tvár.

Lebo naozaj neviem, ako by som sa mohol priznať ku svojej ustráchanej malosti a ku svojej biednej láske, ktorá skoro nič nedúfa, skoro nič neverí.

Aspoň toľko sily mi daj, môj Bože,

aby som sa predsa len priznal -

aspoň pred tebou a sám preá sebou.

VII.

Znovu spadol

Vlečený davom postupuje ďalej, až sa zasa všetko zastavuje.

Čo sa to robí?

Padol.

Zasa padol.

Už druhý raz na takom kúsku.

Uštvú ho skôr, ako sa dostane na popravisiko.

Je to nechutné...

Bolo by to nechutné, aj keby to bola divá zver, nie ešte človek.

A Boh - Bože môj - Boh!...

*Tak som si mysľieval, môj Kriste,
že vydávať svedectvo pravde znamená byť veľkým,
silným, imponantným hrdinom.*

A ty sa tu metáš v prachu cesty ako rozšľapnutý červík.

*Keby som sa len nebál vydávať svedectvo pravde
i vtedy, keď to nik nebude považovať za hrdinstvo,
i vtedy, keď to bude nechutné - keď ma budú pritom
považovať za slabocha.*

VIII.

Neplačte!

Odsúdený s krížom vstal, ale ledva sa vlečie.

Cesta sa stále stáva pomalšou a úmornejšou.

Z davu sa ozývajú netrpezlivé poznámky, pokriky, vrava.

Vedľa cesty sa usedavo rozplakala skupina žien.

Ježiš namáhavo dvíha hlavu a chce niečo povedať.

Po prvý raz na tejto ceste smrti otvára ústa:

— Neplačte nado mnou, ale sami nad sebou a nad svojimi synmi! Pochopte to veľké nedorozumenie: poľutovaniahodný predsa nie je ten, kto zo zla - kto z hrechu vykupuje, ale kto ho robí!

Ak v tejto chvíli tak hrozne vypadá život, ako bude raz vypadáť jeho odumretý odpad?

*Ach, Bože, keby som videl tak hlboko,
ako hlboko siahajú tieto slová!*

*Keby som vedel tak zo srdca nariekať naá hriechom,
z ktorého pochádza bolesť,
ako viem plakať nad bolesťou, ktorá z tohto hriechu
vykupuje.*

*Keby som len bol taký múdry,
aby som to vedel, môj Bože!*

IX.

Spadol tretí raz

Konečne na Kalvárii! Ešte kúsok - a bude na popravisku. Kto vie či to ten kúsok ešte uvládze?

Neuvládal. Stratil rovnováhu - a kríž ho znovu prigniavil na zem. Už tretí raz.

Jeho pohľad mi pripomína svorkou hladných vlkov uštvanú laň, čo už len bezvládne leží na zemi a čaká na dravú smrť.

Ten už asi nevstane!

Ba musí, čo by ako bolo! Tých pár krokov už musí so svojím krížom prekonať.

Len tak okrajom mi preletela myšlienka, či vôbec existujú hranice človekovej bezvládnosti.

Ak predtým existovali - On ich teraz prekonal.

Už viac neexistujú.

Musím si to opakovať, môj Bože, - musím to vedieť naspamäť, — musí sa to stať mojím druhým vedomím — že odvtedy, čo bola prekonaná táto strašná krížová cesta, znovu a znovu ju prekonáva Kristus s každým z nás.

A je isté, že ako vtedy, i teraz s nami dôjde cez všetky pády a povstania až na vrch. Aby sme už nikdy nepochybovali, či to vôbec dokážeme.

X.

Bez šiat

Tak - a už je na popravisku.

Všetci sa tlačia, aby videli, čo sa bude diať.

Na zemi leží kríž a nad ním sa chveje do svojej bolesti a bezvládnosti schúlený Ježiš.

Kus po kuse z neho trhajú odev. Zasnúťá krv znovu oživa a steká cícerkom na zem.

Ach, keby už bolo po všetkom!

Hlavou sa mi prehávajú čudné myšlienky:

Pripravil pre človeka krásnu zem - pripravil mu z nej krásne telo...

Ach, čo sme sa len naspievali o kráse svojho tela!

Ale on už tu teraz naozaj nemá ľudskej podoby ani krásy.

Je to vari tak, že i krása nového človeka v Novej zemi musí byť vykúpená zohavením tela Ježišovho i tiel mnohých, premnohých jeho bratov?

Nielen pravde, ale aj pravdivej kráse prišiel vydať svedectvo. Len aby sme mu uverili, že nie pôvab tela, ale láska srdca bude určovať človekovu definitívnu, nikdy nepomiňajúcu krásu.

Ďakujem ti, Bože, že nie sme odkázaní len na tú, čo sa tak neodvratne mení v popol.

XI.

Pribíjanie tela

Nepokojné myšlienky mi prerušili údery kladiva. Ktosi už pevne pridŕža Ježišovu ruku na ramene kríža a zatĺka do dlane klinec.

Ochabnuté svaly sa už len málo šklbnú a znovu ochabujú. Tvár sa ani veľmi nevládze kriviť od bolesti... Ďalší - a ešte ďalší klinec.

Zakrývam si tvár. Na to sa už nedá dívať.

Naozaj to tak muselo byť? Vyžaduje si neúprosná pravda až takéto krvavé svedectvo?

Nie ja, ale On prišiel svedčiť o pravde.

Nie ja, ale On jej rozumie.

A On hovorí, že to naozaj tak musí byť.

Ale ak je to tak - aká musí byť potom tá pravda nádherná, aký fantastický ňou zvestovaný nový život - keď je hodnotený takým obrovským výkupným.

*Kedykoľvek si budem zakrývať tvár pred hrôzami ľudského utrpenia,
nedaj mi zabudnúť, môj Bože,
na fantastickú krásu nového života, ktorá sa z toho utrpenia rodí - tak ako sa rodí klas z odumierajúceho pšeničného zrna.*

XII.

Dodýchal naposledy

Doznel posledný úder kladiva, kati dvíhajú krvavý kríž. Pribité telo visí na dreve a kriví sa v posledných bolestných kľčoch.

Vrava zhrozeného davu utícha.

— Ticho, prosím! Popravený niečo hovorí.

Jeho hlas sa už celkom zreteľne a živo zarezáva do pochmúrneho priestoru:

— Bože, môj Bože, prečo si ma opustil?

— Otec, odpusť im - nevedia, čo robia!

— Ešte dnes budeš so mnou v raji.

— Hľa, tvoja Matka!

— Mám smäd.

— Dokonané je!

— Otec, do tvojich rúk odovzdávam svoj život.

Hlava mu bezvládne padá na hrud'-je mŕtvvy...

Tie jeho posledné slová by som si chcel uchovávať v srdci ako zákon, ako posledný odkaz najviac milovaného a milujúceho, ako svoje najväčšie tajomstvo, ktoré mi s vypätím posledných síl vychrlil z duše umierajúci.

*Na tieto slová o úzkosti, odpúšťaní, nádeji a dôvere,
o smäde i o matke - na tieto slová mi nedaj, môj Bože, nikdy zabudnúť!*

XIII.

Posledné objatie

Nastala tma - zachvieva sa zem...

Na Kalvárii začína byť pusto. Len malá skupinka sa ešte vracia ku krížu s mŕtvou. Vyťahujú klince. Ruka - hlava - druhá ruka - celé mŕtve telo sa mŕtvo chýli k zemi ako zrelé jablko do trávy.

— Sem, aspoň na chvíľu!

Matka vystiera ruky k objatiu synovej mŕtvolky.

A zasa ticho.

Teda toto je to, na čo dala svoj veľkodušný súhlas pri zvestovaní? Toto má byť to tajomstvo, čo si celý život uchovávala v materinskom srdci bez toho, že by mu rozumela?

Áno, toto!

Ale nielen toto. V srdci tajomstva tohoto mŕtveho tela je ukryté tajomstvo jeho a nášho vzkriesenia k celkom novému krásnemu životu.

Áno, Mária, si šťastná!

I v tejto bolestnej chvíli si šťastná, že si uverila, lebo sa stane všetko, čo tento mŕtvy zvestoval.

Ježišova a naša Matka! Tak by sme chceli tvojou vierou veriť v život vo všetkých jeho premenách - i vtedy, i dnes, keď sa nám zdá, akoby bol mŕtvy.

XIV.

Pohreb

Bol to taký obyčajný, malý pohreb.

Len niekoľkí najbližší známi ho náhlivo odniesli a uložili do hrobu. Nijaké obrady, nijaké spevy, nijaké pohrebné reči. Taký najchudobnejší pohreb.

Možno to tak malo byť.

Tento mŕtvy neodchádza tam, odkiaľ niet návratu. Už pozajtra sa má vrátiť plný nového života, novej krásy, novej lásky, nového šťastia.

Načo tu veľké lúčenie?

Skôr si bude treba vyzdobiť srdce a myseľ pre skoré nádherné stretnutie v tom novom živote.

Narodil sa, aby vydal svedectvo pravde - a tá pravda je takáto.

Bože môj,

či je to taký veľký rozdiel, či sa takto stretneme už zajtra alebo až neskôr? C i nie je rozhodujúce jedine to, že sa naozaj stretneme?

Tak veľmi verím tvojmu svedectvu, Kriste - sám seba by som beznádejne stratil, keby som mu neveril.

A neprestanem mu veriť i vtedy, keď bude treba ísť v jeho mene po takej krížovej ceste, po akej si išiel Ty.

Záver

A tak sa znovu vraciam do svojich šedivých dní.
Viem, že sa mi v nich bude táto kalvarska dráma
neustále premietañ.

Viem, že v nich bude všetko poznačené Ježišovým
svedectvom, ktoré vydal mojej životnej pravde.

Veľmi mi na tej životnej pravde záleží, a preto
budem jeho hlas zvedavo a pozorne počúvať.

*Len srdce chápvé mi daj, môj Bože,
aby som rozumel tvojím slovám
a aby som im každým úderom svojho srdca uveril.*

5.

CESTA SMRTI

Prológ

Chceme sa, môj Bože, zamýšľať nad smrťou -
našou i nad smrťou tvojho Syna.

Deň čo deň zomierajú na našej zemi ľudia.
Veľa ľudí.

Od masovo vyvražďbvaných ešte nenarodených
detičiek - cez terorizmom, technikou a chorobami
hynúcich mladých ľudí - až po vekom zošlých star-
cov a stareny uberajú sa nepretržité zástupy tou istou
cestou, do tej istej tmy, v ktorej sa od vekov stráca
život.

Jedna smrť však bola celkom iná -
a spôsobila v tomto umieraní úplnú revolúciu.

Kristova cesta smrti neskončila v tme, kde sa obvy-
kle strácal život, ale prenikla do svetla, v ktorom sa
život rozžiaril v nevídanej plnosti novej krásy.

*Nuž, nad touto cestou Kristovej smrti sa budeme
teraz zamýšľať.*

*Lebo odvtedy, čo ju prekonal a vstal zmŕtvych,
je to cesta, ktorou sa uberá každý z nás.*

I.

Zomrieš!

— Zomrieš! — vyniesol ortieľ smrti nad sebou prvý človek, keď sa rozhodol, že si zariadi život bez Boha.

— Zomrieš! — visí odvtedy neodvolateľný rozsudok smrti nad hlavou každého z ľudí, len čo ktorý z nich uzrie svetlo sveta.

Nuž, a do tohto ľudského umierania sa zaangažoval Boh.

— Zomrieš! — vynáša i nad ním rozsudok smrti ľudský sudca, i keď si je pritom akýsi neistý a umýva si ruky.

— Zomrieš!

Zomrie? - Ale ako?

Boh, i keď sa stal synom človeka, predsa nemôže zomrieť smrťou, ktorou by zanikol vo večnej tme. I keď sa bude táto smrť podobať smrti ostatných umierajúcich, musí byť celkom, ale celkom iná. Podľa vlastných Kristových slov bude táto smrť cestou do jeho slávy.

A tak si i ja - už od svojho narodenia odsúdený na smrť - v tejto chvíli Ježišovho smrteľného rozsudku kladiem otázky o smrti, ktorá naháňa najväčší strach a v ktorej mám najväčšiu nádej.

Lebo také otázky si nikdy a nikde nemôžem klásť tak dôverne a tak dobre, ako na ceste smrti Boha-človeka, na ktorej sa rozhoduje medzi úplným fiaskom a najkrajšími perspektívami môjho života.

Daj mi, Bože, byť pri tom s takým živým záujmom, s akým len myslieva človek na svoje najväčšie straty a na svoje najväčšie nádeje!

II.

Križ na cestu smrti

Aká to bude smrť?

Táto smrť, v ktorej je utajená toľká nádej, nebude ľahká. Umieranie mladého dotýraného tela v ranách a krvácaní môže byť jedine ťažké.

Dve skrížené brvná, čo sa tak neľútostne schyľujú na Ježišovo plece, dávajú vedieť, že to bude jedno z najťažších umieraní, akému kedy podľahol človek.

Akáže je to sláva, do ktorej sa vstupuje takouto cestou smrti?

Veľkosť slávy, ktorá sa na ňom zjaví, nemožno - podľa jeho apoštola - s utrpením tejto cesty ani len porovnať.

Aká to bude sláva?

Bremeno bolestne doľahlo na Kristovo plece - a On neistým, potácavým krokom vykročil v ústrety smrti, ktorou sa vstupuje do Života.

Neistým a potácavým krokom sa uberám za Ním.

Na pleci každodenný križ

a pred očami nádej života, do ktorého mám raz vstúpiť svojím umieraním.

Aby mi len táto nádej spred očí nikdy nezmizla!

Lebo ani moja cesta smrti nebude ľahká.

III.

Pád

Cestu na verejnú popravu lemujú zástupy ľudí, čo si odsúdením iného potrebujú podoprieť rozkývané svedomie svojej spravodlivosti.

Preto ochotne privolávajú na smrť a s predstieraným hnusom si odpľúvajú pred odsúdeným.

Teraz to robia pred Ježišom.

Táto smrť naozaj nebude ľahká.

Plece tlačia k zemi dve križené brvná, dušu zas balvany potupy a poníženia od tých, čo ho len nedávno oslavovali a žiadali, aby im vrátil zdravie.

Spadol. Čo mu to podlomilo kolená?

Bola to ťarcha dreva - a či ťarcha potupenej lásky?

Cesta, čo vedie cez umieranie k životu, je ťažká.

Tak si ohmatávam svoje kríž, čo mi tiež občas podlamuje kolená: Uponíženie?

Sklamanie?

Zrada?

Choroba?

Ťarcha myšlienok?

Ťarcha tela?

Ach, aké je to všetko ťažké!

Niet divu, že cesta, čo vedie cez umieranie k životu, býva poznačená nejakým pádom.

Len ten život a jeho nádej aby mi nikdy nezišli z mysle!

IV.

Matka

Táto cesta nebude krátka. Treba vstať a ísť.

Ako a kam? Tak je to všetko ponorené do tmy!

Vidieť tak aspoň dve oči, v ktorých by bolo trochu svetla - trochu porozumenia, účasti, povzbudenia - aspoň trochu citu! Ach, Bože, - trochu niečoho čistého, pravdivého, ľudsky pekného!

Naozaj sa rozjasnilo.

Uprostred zrady, falošnosti, podliactva a nenávisti uzrel Ježiš lásku. Čistú, opravdivú lásku.

Pri ceste stála jeho Matka.

Ach, Matka! To je v tejto tme svetlo, to je v tejto špine čistota, to je v tejto ohavnosti krása, to je láska.

Mysľou mu prebehlo jej náručie v tej betlehemskej noci, jej láska v celom živote, a teraz táto veľká chvíľa.

Všetko, čoho sa dotkla, bolo také pravdivé a čisté!

Pre túto pravdivosť a čistotu, pre túto nepredstieranú lásku, pre toto stretnutie s Matkou i všetkými, čo zachovávajú jeho slovo, musí byť táto cesta cez umieranie k životu víťazne prekonaná!

A tak sa pýtam sám seba: čo je vo mne čisté a pravdivé, a čo falošné a predstierané?

Na tom predsa v tejto chvíli stojí všetko!

Na tom stojí celá nádej nového života!

Len tá nádej aby sa mi nestratila z očí!

V.

Vynútená pomoc

Krvou a špinou zatečeným zrakom hľadá Ježiš v zástupe známu tvár. I cez kal v očiach poznáva toľkých, čo ich očistil z malomocenstva - vrátil zrak, sluch, reč, zdravie...

Nenadľahčil by mu niekto tie ťažké brvná?

Veď vidia, ako sa pod nimi potáca.

Nie! Ani len súcitný pohľad nenachádza, nie to ešte pomocnú ruku.

Ba predsa jeden - Šimon z Cyrény - ale to len preto, že ho prinútili. Nadľahčil drevo, ale ten balvan potupy a pošliapanej lásky, - ten nenadľahčí.

A tá cesta musí byť jednako prekonaná do posledného kroku. Keby ju neprekonali, i cesta cez smrť do nového života by zostala neprekonateľná.

A bolo by po všetkých nádejach.

A niet nikoho, kto by mu chcel pomôcť.

Tie naše kríže sú už raz stavané tak, že ich musíme niesť spolu. A tak neradi to robíme! Len On, ktorý si sám niesol kríž a ktorému len tak málo a tak nerád pomohol pri tom človek - On je ochotný znovu a znovu brať naše kríže a pomáhať, pomáhať...

Až raz pochopíme, že cez umieranie možno vojsť do nového života jedine tak, že sa vzájomne milujeme, možno sa zhrozíme, ako sme sa mýlili, keď sme sa nazdávali, že sa nás kríže tých druhých netýkali.

VI.

Pretreté oči

Lepkavou krvou zatiahnutým zrakom už nevidí
ani kde položiť nohu, kde sa oprieť.

A ešte väčšia tma v duši.

Uvidí ešte čo len jedinú ľudskú tvár, ktorá by nesr-
šala nenávisťou?

Blyskne sa mu ešte na tejto temnej ceste aké-také
svetielko lásky a dôvery?

Najprv sa mu pred zakalenými očami zamarila
akási šatka - potom dobrá, citlivá ruka ženy poutie-
rala oči, čelo, tvár.

Videl.

Videl, kam položiť nohu - a videl, prečo ísť ďalej.

Kým mu Veronika vytierala z kútikov očí zbytky
prachu, potu a krvi, uzrel v jej uplakanej tvári úprim-
nú, pravdivú lásku, pre ktorú kráča touto cestou smrti
k novému životu.

Ach, láska!

*Aká nepatrná a nemohúca sa javí v pokornej,
bolestnej ochote na našej ceste smrti!*

*Aká veľkolepá a všemohúca sa však objaví potom,
keď ňou raz i my vstúpime do nového života!*

*Mať, Bože, takú skromnú trochu lásky,
ktorá by mi zamihotala svetielkom v tej najväčšej
tme, keď nebudem viäieť, ani káe položiť nohu, ani
prečo žiť!*

VII.

Ďalší pád

Ako sa len tá slabosť znovu mení na tmu!

Tie čierne kruhy - ten závrat.

Tak sa s ním akosi všetko roztočilo, že už neudržal ani rovnováhu, ani ťažké drevo, a bezmocne sa pod ním zrútil na zem.

Je to ešte ďaleko?

Kam?

Na Kalváriu, či do nového života?

Ale či to nieje to isté?

Iba tá smrť robí medzi tým akýsi rozdiel.

Musí sa však cez ňu dostať za každú cenu.

Za ňou je predsa život, je za ňou krása, láska, šťastie všetkých jeho bratov.

Len pár výdychov na úľavu - a potom vstať - a ďalej, ďalej...

Áno, vstať a pokračovať v ceste.

I keď sa od slabosti všetko mení na tmu a v hroznom závrate sme sa už ktovie koľko ráz zapotácali a padli.

Lebo táto cesta veáie cez smrť - do nového života.

Len to mať, Bože, neustále na pamäti!

VIII.

Nad kým plakať?

Plakali, - tak ako sa plače nad zmučeným, dokrva-veným mladým mužom.

To budí súcit u každého.

Plakali, ako sa plače nad odsúdeným na smrť - nad tým, koho vedú na popravu.

Ale táto cesta smrti nieje ako iné.

Táto cesta smrti vedie do života.

Ak je predsa ako iné krížová a ťažká, tak to len preto, že prvá žena - že toľké generácie žien a ich detí, až po tieto plačúce a ich synov, - že sa dali na cestu hriechu, ktorá vedie do záhuby, do tmy, v ktorej sa stráca život.

Pre toto je Kristus taký zmučený - preto je odsúdený na smrť.

Nad týmto treba plakať.

Áno, je ako dokmášaný, spustošený strom. Ale strom živý, ktorý sa po tomto hroznom pustošení znovu rozzelená.

Čo sa však stane, keď to príde na stromy suché, ktoré sa už v novom živote rozzeleniť nemôžu? Bože, ten hrozný polom - a ten oheň, čo ho bude spaľovať!

Nie nad Ježišom, - nad sebou a svojimi deťmi plačte!

Zostať na svojej ceste smrti živým - Bože môj, živým!

Nech ma to akokoľvek dolomí a dokmáše, len zostať Živým stromom, ktorý sa v novom živote znovu rozzelená.

IX.

Posledný pád

Konečne na Kalvárii.

Neďaleko už vidieť čerstvý kopec hlíny z vykopanej jamy, kde má byť zasadený kríž.

Ježiš to už však vníma len v akýchsi mrákotách, ktoré hustnú a hustnú.

Nakoniec vníma len to, že sa v úplnej tme s ním všetko zakymácalo a On padá.

Padá - na zem i do bezvedomia.

Prebral sa, keď ho súrili, aby vstal.

Vstať?

Nechápavo si vyslobodzuje do prachu cesty zaborenú tvár a zrakom meria vzdialenosť k vykopanej jame.

Napodiv sa mu to podarilo.

Nik nepochopí, kde ešte nabral toľko síl, ale nohu za nohou sa došúchal až celkom tam, kde má byť popravený. Na to miesto, kde má byť ukončená cesta smrti - a kde má začať cesta do nového života.

Áno, v tom to je! V tom novom živote.

Z toho posledného pádu ho zdvihla len jeho príťažlivá sila a jeho životná nádej. Tá mu pomohla vstať a priniesť svoj kríž až na toto miesto popravy.

*Aby mi, môj Bože,
táto príťažlivá sila a zázračná nádej nového života
nikdy nechýbala!*

X

Krvavá nahota

Pri vykopanej jame ležia dve skrížené zakrvavené brvná - a On nad nimi necháva kus po kuse zo seba strhávať odev.

Stojí odovzdane a bez slova, iba čo sa telo zašklbne bolesťou, keď z neho s prilepeným šatom stfhajú aj pozasychané rany.

Kde je ten, čo mu kedysi na púšti ponúkal všetky kráľovstvá zeme, ak len padne a bude sa mu klaňať? Nevysmial by sa Ježišovi, ako ho jeho nezlomné rozhodnutie klaňať sa jedinému Bohu priviedlo až sem, k tejto krvavej nahote?

Možno by sa aj vysmial.

Ale či tí, čo sa klaňajú démonovi bohatstva, moci a slávy, nestrácajú na svojej ceste smrti všetko, čo vlastnili? A to nielen posledný zdrap odevu, ale sami seba, svoju dušu, všetky svoje nádeje.

*Ježiš tu síce stojí nahý,
ale vo svojej krvavej nahote vstupuje na cestu do
života, na ktorej sa majú naplniť všetky najkrajšie
nádeje človeka.*

*Pre tento nový život, pre tie veľké nádeje mi daj
srdce chápace, môj Bože, kedykoľvek sa bude treba
niečoho zriekať.*

XI.

Ukrižovanie

Zostáva už len vykonať popravu.

— Kat, konaj šikovne svoju prácu, — súril kedysi svojho kata Kristov mučeník Tomáš Morus, — už sa nemôžem dočkať, kedy sa stretnem so svojim Bohom.

Čas, čo delí Ježiša od vstupu do jeho slávy, sa ešte meria na hodiny, a tie sú nekonečne dlhé. Ale ukrižovanie už začalo. Na prekrižené brvná, vystreté ruky a nohy, a potom klince a údery kladivom a nemohúce šklbanie utýraného svalstva.

Kat koná svoju prácu pomaly, strašne pomaly. Každá minúta je večnosťou.

Konečne zdvihli a zasadili kríž. I ten najmenší pohyb, i každý najmenší otras týra bolesťou mozog, kosti, srdce - až po hranicu milosrdnej straty vedomia. Ale len po tú hranicu. Milosrdná strata vedomia neprichádza. Všetko, všetko sa musí vytrpieť.

Kat koná svoju prácu pomaly.

Ach, Bože, keby vedeli farizeji, - keby vedel Pilát, - keby vedeli všetci, čo chcú zo svojho života vylúčiť Ježiša a jeho Posolstvo, - keby vedeli, že ide aj o ich nový život, aj o ich najkrajšie nádeje!

Keby vedeli, určite by to nerobili.

Ale oni nevedia. Ako by aj mohli...

— Odpusť im, Otec, odpusť! Oni nevedia.

Aby mohol byť vnesený ten najmilosrdnejší ortieľ v dejinách ľudstva, nekonečná láska na to zmobilizovala všetky sily utýraného tela.

/ mne odpusť, môj Bože, - možno ani ja celkom neviem, čo robím, - odpusť a daj, aby som vedel.

XII.

Dokonané...

Na dušu umierajúceho zafahla trýznivá opustenosť. Ani od vydieračskej dane samoty ho neoslobodzujú ľudská cesta smrti.

Kým príde na jej koniec, more utrpenia, do ktorého sa tu narodil, musí vyčerpať do poslednej kvapky.

Potom sa už len celkom ľudsky postará o svoju dobrú matku, božsky pozve do svojho kráľovstva chápavého druhu v utrpení - a všetko odovzdá do Otcových rúk.

Hlava mu bezvládne klesá na hrud'. Je mŕtvy.

Ortieľ smrti, čo nad ním vyniesol človek, je vykonaný.

Trpel a zomrel v tom najpravdivejšom a najbolestnejšom zmysle človekovej smrti.

Čo sa stane teraz?

Pýtam sa to nedočkavo, hneď v prvej chvíli pietneho ticha, ktorého sa tajomstvo smrti vždy tak samozrejme dožaduje.

Zjaví sa, ako povedal, v novom živote?

Napätie umierania, ktoré sa posledným výdychom umierajúceho zvyčajne uvoľňuje, stupňuje sa teraz na Kristovom kríži vzrušujúcim očakávaním nových udalostí, v ktorých sa má zjaviť nový život.

Odvažujem sa prosiť tu pod Kristovým krížom, aby bolo týmto vzrušujúcim očakávaním preniknuté každé moje utrpenie i každá moja myšlienka.

XIII.

Nad mŕtvolou

Kto to, môj Bože, pochopí? - skláňa sa nad mŕtvolou syna jeho matka. - Kto to pochopí?

Bolo to všetko od začiatku také tajomné, nepochopiteľné. Posolstvo o jeho narodení - že bude naveky kraľovať - tá svätá zázračná noc, keď sa narodil - podivné zvesti, čo priniesli pastieri a králi z Východu... A Simeon!

To hrozné proroctvo o mečoch, čo jej majú dobodať srdce i dušu, - to jej neschádzalo z mysle po celý život.

Ako si len tisla na srdce svojho synčeka, keď s ním utekali pred Herodesom! Bola by ho dokázala brániť aj proti celej armáde. A potom tie krásne roky v Nazarete.

Mimovoľne mu upravila vlasy, tak ako vtedy, keď odchádzal za svojim poslaním, - a jej bolo tak ľúto. A veru ani dodnes jej nedá pokoja, ako to myslel, keď vravel, že jeho matkou je každý, kto počúva jeho slovo. Istotne to však bolo správne.

A teraz to všetko takto skončilo!

— Skončilo? - Pri tej otázke sa strhla, ani čo by ju bol ktosi prebudil. - Akože skončilo?

— Naveky bude kraľovať! — ozvala sa jej v duši čistá ozvena nebeského posolstva.

— Bude trpieť, zomrie, ale na tretí deň vstane zmŕtvych.

— Si šťastná, že si uverila, lebo sa stane všetko...

Kto to, môj Bože, pochopí?

Ježišovej Matke je v tejto chvíli jasné len jedno:

Ako si doteraz v srdci zachovávala nepochopiteľné Simeonove slová o bolesti, tak verne si teraz v srdci uchová slová o večnom kráľovstve svojho Syna, o jeho večnej sláve i o vlastnom šťastí, pretože uverila.

Máriine vyplakané oči sa rozžiarili neslýchanou, neuveriteľnou nádejou: cesta smrti, ktorou kráčal jej Syn, už v týchto chvíľach vstupuje do nového života.

*Veľmi, veľmi ťa prosím, môj Bože, o takúto nádej,
i keby bolo všetko na svete
akokoľvek nepochopiteľné.*

XIV.

Pohreb

Jedna z najťažších ciest smrti sa skončila.

Kamenný hrob, v ktorom pochovali mŕtvolu, zavaliili ťažkým balvanom. Čo bude ďalej?

Pri tomto hrobe si nik nie je istý, či sa tu dráma Ježišovho života naskutku skončila.

Nie sú si istí tí, čo vyniesli a vykonali na ňom rozsudok smrti. Preto pre istotu pečatia hrob a stavajú k nemu ozbrojenú stráž. Ani tí, čo mu verili, nie sú si istí. Preto sa uťahujú do tajnej skrýše veľkého očakávania.

A jeho Matka si vo svojom srdci uchováva všetky slová o jeho zmŕtvychvstaní a o jeho nikdy nekončiacom kráľovstve. Lebo dráma Ježišovho života v tomto hrobe naozaj nekončí. Ba až teraz sa chystá v novom napätí rozvíť k novým, nepredstaviteľným vrcholom.

Všetko, čo je stvorené a podlieha zákonu smrti, v tejto chvíli, tu pri Ježišovom hrobe očakáva zvesť o novom zákone nového života.

Táto smrť nieje taká, akou doteraz umierali smrteľníci. Tento hrob nie je taký, do akých sa doteraz pochovávali mŕtvi. Táto smrť je smrťou neslýchanej nádeje, tento hrob je hrobom neslýchaného očakávania. A takáto bude odteraz každá smrť, takéto budú bývať všetky hroby.

Aj moja smrť, aj môj hrob budú takéto.

Len aby som na to, môj Bože, ani na chvíľu nezabudol.

Záver: Modlitba o nádej

Bože, Ty nepochopiteľný, tajomný, večný Boh.
Ty Tvorca života, Ty Pán nad smrťou.

Ja, človek, len tak málo chápaný sám seba, nevládzem porozumieť ani svojmu životu, tým menej svojej smrti.

Viem len to, že chcem žiť,
a hrozím sa márneho, skazonosného zániku.

Hrozím sa svojej vlastnej cesty smrti.

Teraz sa mi však na tejto ceste zjavuješ Ty, čo všetkému rozumieš, - kráčaš predom mnou a cez tú najhroznejšiu tmú ma bezpečne vedieš ku svetlu nového života.

To je pre mňa záchrana, to je nádej.

Tá cesta je ťažká, veľmi ťažká.

Sledoval som Ťa na nej a videl som všetko až príliš bolestne.

Ale videl som aj tú neslýchanú nádej, ktorá na nej všade čo len trochu, čo len na moment, ale vždy dostatočne oživila každý jeden krok, i každý ťažký pád.

*Nuž, za túto neslýchanú nádej
sa Ťi chcem poďakovať, môj Bože.*

*A tu pri Tvojom hrobe Ťa chcem poprosiť,
aby táto nádej z môjho myslenia a môjho srdca
nikdy, nikdy nevyumizla.*

CESTA SLÁVY

Úvod

Hrobové ticho.

Najtichšie, aké kedy zavládlo. O tom tichu možno len rozprávky rozprávať, len fantastické sny možno o ňom snívať.

Ticho, v ktorom sa zrodil nový a dosiaľ celkom neznámy život. Voľný a čistý. Oslobodený od všetkého, čím bol tiesnený v čase a uzavretý v priestore.

Číro čistý ako prvý klíčok jari, z ktorého prvý voňavý dážd' umyl poslednú šupku odumretého zrna. Celkom nezemsky voľný a čistý - a predsa celkom náš. Život človeka.

Ako sa včera stekalo do jediného Kristovho dňa utrpenie všetkých čias a všetkých srdc, tak počuť v hudbe tohoto ticha čarovné tóny všetkého, čo bolo kedy v ktoromkoľvek živote pravdivé, čisté a krásne.

Ako som včera spoznal svoju kvapku v krvavom jazere, do ktorého sa ponáralo Kristovo srdce, tak poznávam dnes vlastný lúč nádeje v oslnivom svetle jeho zmŕtvychvstania.

Pôjdem po Ježišových stopách i ďalej za to hrobové ticho.

Ani teraz však nepôjdem ako ten, čo len zvonka pozoruje udalosti. Vo svojom vlastnom hrobovom tichu budem počúvať šepot môjho vlastného zmŕtvychvstania.

Tajomstvo Kristových dní a nocí v hrobe je také nepreniknuteľné ako tajomstvo stvorenia alebo tajomstvo dovŕšenia evolúcie.

Do ľudských dní vstúpil začiatok i koniec a s nimi do nich vstúpila večnosť. To nie je čas na špekulovanie, tu sa i tak nedá ničomu rozumieť. Tu možno len s napätím očakávať udalosti nových, neslýchaných vecí.

1. Prázdny hrob

Stalo sa, ako povedal.

V tretí deň na briedení objavili ženy, že hrob je prázdny.

Hovorili o zemetrasení, o anjelovi ako blesk, o strážcoch, ktorí popadali ako mŕtvi.

To bolo na prvý raz všetko.

Bolo to však ako vzrušujúca nedeľná otázka človeka. Celá evolúcia - od základov Zeme až po vrcholné perspektívy, z ktorých prichádza posol „ako blesk“, všetko v napätí očakáva zjavenie tej najzaujímavejšej, najväčšej neznámej v rovnici bytia - zjavenie posmrtnej reality.

Čo by som si počal, môj Bože, bez tohoto očakávania?

Čím by som sa stal bez tejto túžby, bez tohoto nenasýteného hladu po svojej veľkej pravde?

Len napäté očakávanie nového života môže spôsobiť, že neprestanem byť sám sebou.

2. Zvest' o Ježišom zmŕtvychvstaní

Do atmosféry netrpezlivého očakávania prichádza prvá správa.

Posol prehovoril:

- Nebojte sa, ukrižovaný Ježiš vstal! Povedzte jeho učeníkom, že sa s nimi stretne v Galilei.

Stručné ako telegram.

Telegram zo záhrobia.

Ale presné a jasné.

Bože, aký je to tam svet?

Ako bude Ježiš teraz vyzerat' ? Čo bude hovoriť?

Napätie stúpa a ja sa stále vraciam k myšlienke, že to záhrobie, z ktorého má prísť Ježiš, je i môj svet - že mi tam zaistil domovskú príslušnosť.

3. Ježiš sa zjaví Márii Magdaléne

Plakala. Očakávala Ježišov návrat. Alebo ani nie?

Možno ani sama nevedela.

Plakala, len usedavo plakala, lebo ho nebolo.

Neviem, či vtedy verila v jeho zmŕtvychvstanie.

Neviem, či bola v tom žiali vôbec schopná uvažovať o viere v nejakú pravdu.

Ale jedno viem: tak či tak ho šialene milovala.

A to bolo dosť, aby prišiel. Taký celkom obyčajný, na nerozoznanie od iných. Až ten hlas: - Mária!

Teda tak je to, akoby sa ani nič nezmenilo. Je taký, ako bol - hovorí, ako hovoril. Miluje, ako miloval.

Ale tá radosť, ktorú prináša, a tie perspektívy:

- Vystupujem k Bohu - môjmu a vášmu.
Jeho a môj - náš Boh.
I ja ho raz uzriem v tomto mojom tele.

4. Veľkňazi podplácajú falošných svedkov, aby popreli, že Ježiš žije

Bola to hlúposť, alebo to bolo tajomstvo neústupnej zloby? Za nijakú cenu nevpustiť svetlo do vlastnej tmy. Stoj čo stoj umlčať pravdu - svoju vlastnú krásnu pravdu.

Vydestilovať zo života len to malé, sebecké, temné i hriechne, a nasilu sa vtesnať do mizerných malých priestorov.

- Povedzte, čo chcete, len to nie, že vstal zmŕtvych! Dobre zaplatíme.

Bože môj, čím to kto chce platiť - a za čo?

Tmou za tmou? Nezmyslom za nezmysel?

Keby som len nikdy nebol taký hlúpy, ani taký nezmyselne zlý, že by som si занovito - brániac sa svetlu - sám vlastnými rukami a umom fabrikoval svoju beznádejnú tmou.

5. Ježiš sa zjaví emauzským učeníkom

Pridal sa k naplašeným učeníkom ako taký normálny cestujúci. Ibaže sa nebál a pokojne im všetko rozložil.

No - a bol to On. Aj nepoznaný vytváral všade čarovný priestor pokoja, istoty, nadšenia.

- Či nemusel Kristus toto všetko trpieť a tak vojsť do svojej slávy?

Ach, ako inak to znie teraz, keď je už po všetkom!

Vtedy, keď hovoril o pšeničnom zrne, čo musí odumrieť, aby vydalo úrodu, vtedy to bolo oveľa tvrdsie.

Kto by sa však trápil a žiaval pre odumieranie zrna, keď už z neho vyrástol nádherný bohatý klas?

A jednako - tá pravda vtedy bola taká veľká a úžasná, ako je dnes. Ibaže v jej dnešnom hľadisku sa stráca tma, celkom sa rozžiarilo svetlo.

Práve toto dnešné hľadisko, toto definitívne hľadisko je novým posolstvom Ježišovho zmŕtvychvstania.

Musím si ho zachovať, ak má byť moja pravda celou pravdou, ak mám v nej stretávať a spoznávať Krista.

6. Ježiš sa zjavuje apoštolom

Boli spolu a hovorili o ňom. V ten deň ani o inom nemohli.

Naraz stál medzi nimi. Tentoraz neprišiel nepoznaný.

Pozdravil a predstavil sa. Veľmi mu však záležalo, aby nepochybovali, že je to On - ten istý, čo ich kedysi povolal.

Podáva ruky, sadá za stôl k jedlu.

Ach, Bože, držať tak jeho ruku vo svojej!

Tú ruku zo záhrobia, ktorá nie je ani mŕtvovlné studentá, ani strašlivo desivá, ale živá a dobrá a ide z nej

žiarivé oblažujúce teplo. A pochopiť, raz navždy pochopiť, že od tejto chvíle nebude dominantou záhrobia - podľa ducha i podľa tela - hrôza smrti, ale plnosť života, plnosť lásky.

Zatiaľ sme však ešte na zemi a s nami náš hriech. Ten bude treba denno-denne likvidovať, ak má byť život i radosť i láska úplná.

- Prijmite Ducha Svätého, komu odpustíte, bude mu odpustené.

Nielen dotyk, ale aj ten dych, aj tie neslýchané slová zvestujú, že tam na vrchole evolúcie ma čaká všetko, všetko nové.

7. Tomáš neverí, že Ježiš žije

Neveril. Neveril ani vtedy, keď mu všetci svedčili, že videli Ježiša na vlastné oči. Znovité neveril.

Nie, že by sa to priečilo jeho mysleniu, ani nie preto, že by mu to nebolo dané. Ani nie, že by to nechcel...

Naopak, neveril práve preto, že až priveľmi túžil veriť. Pretože sa mu to všetko zdalo na uverenie až neuveriteľne krásne.

Nik nezmeria, ako veľmi prevyšuje táto Tomášova nevera vieru i neveru tých, ktorých nič neočarilo, ktorí po ničom netúžia, ktorí svojim nezmyselným mudrovaním zabudli objaviť to, čo je v nich najkrajšie a najstrhujúcejšie: zabudli objaviť nádej.

Preto pristupuje Ježiš s takou láskavou trpezlivosťou na všetky Tomášove podmienky.

Preto Tomáš vidiac, čo sa zdalo neuveriteľné, len vyslovuje na kolenách svoj úžas: - Pán môj a Boh môj!

Možno sa mi neraz vynorí tisíce otázok a pochýb o tajomstve tohoto neznámeho nového života.

Možno. Ale nedaj, Bože, aby to boli otázky, či pochybnosti ľahostajného pyšného mudrovania.

Daj, nech sú vždy len vyznaním mojej vášnivej túžby uveriť i neuveriteľné a stretnúť sa s Kristom.

8. Ježiš zveruje Petrovi svoje stádo

Jazera sa dotkli prvé jarné lúče. Na loďke krehli chladom Peter s apoštolmi. Za celú noc nechtyli ani jednu rybu.

- Spusťte sieť napravo!

- To je Pán!

V tej chvíli sa sieť napla bohatým úlovkom. Bez rozmýšľania skáče Peter do vln - a čo vládze, pláva na breh. Tam, kde je Pán.

- Miluješ ma, Peter?

- Naozaj?

- Viac ako ostatní?

- Pas moje stádo...

Tak sa to stalo.

Kedysi bol Ježiš povedal:

- Kto bude medzi vami prvý, nech je sluhom všetkých.

Teraz sa stáva prvým ten, kto najviac miluje.

Základný zákon jeho organizovanej spoločnosti bol daný a aj keď zostane veľmi dlho len nádejou, raz

sa uskutoční, ako sa uskutočňuje každé Stvoriteľovo „Staň sa!“.

Pre môj nový život sa vtedy zrodilo nové spoločenstvo, v ktorom budú vládnuť tí, čo najviac milujú, a kde vládnuť bude znamenať presne to isté ako slúžiť.

Potom už bude nasledovať len konečné dovŕšenie v úplnej jednote človeka s človekom a človeka s Bohom.

9. Ježiš posielal apoštolov do celého sveta

Práve ustanovená nová spoločnosť má svoje programové stretnutie v Galilei.

Prichádza Ježiš, aby pred odchodom vyslovil svoje záverečné slovo: - Daná mi je všetka moc na nebi i na zemi. Choďte teda a učte všetky národy a krstíte ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého. A učte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal. A hľa, ja budem s vami po všetky dni až do skončenia sveta.

Nové narodenie pre nový život sa stalo kozmickým programom. Bude ho treba zvestovať všetkým v mene konečného fantastického zjednotenia v Trojici.

Bude treba veriť Ježišovi a ísť za ním - vlastne spolu s ním - lebo On sám bude v ľudskom spoločenstve ten program realizovať. On, ktorý má všetku moc uskutočniť ho do poslednej čiarky na nebi i na zemi.

To si musím pomaly a pokojne rozložiť v duši.

Ako som sledoval Ježišovo Posolstvo, samozrejme som ho aplikoval na seba:

Ja - moje šťastie - moje dovŕšenie - môj Boh.

Teraz zaberá Kristus pre svoje Evanjelium veľkým gestom všetky priestory evolúcie.

Vrcholná etapa vývoja bude jeho etapou.

A potom bude koniec.

A potom bude všetko nové.

Niet radostnejšej zvesti, ktorú by som chcel tak veľmi zvestovať všetkým, ako práve toto.

10. Ježišova rozlúčka

Nakoniec ešte stretnutie na rozlúčku.

Spomienky - upozornenia - posledné direktívy.

- Tak vidíte, stalo sa všetko, ako som vám bol povedal, že bude treba Kristovi trpieť a vstať zmŕtvych.

Takisto bude treba, aby sa toto utrpenie i zmŕtvychvstanie naplnilo vo vývojovom procese celého ľudského rodu, uskutočňovanom v ustavičnom pokáaní a odpúšťaní.

Zatiaľ však ešte čakajte.

Na toto spoločné vesmírne dielo Boha - človeka by ste sami nijako nemohli stačiť.

Bude vám daná sila zhora.

Otec vám zošle svojho Ducha.

Slová dozneli, nad apoštolmi sa vystretli Ježišove zehnjúce ruky. Odišiel, viac ho už nevideli.

Duch a Stvoriteľ si podávajú ruky na dovŕšenie evolučného stvorenia podľa Kristovho programu.

Zrak sa im rozžiaril, srdce rozbúchalo, strašne sa im žiadalo kričať do celého sveta o veľkých veciach Božích.

Možno ich ohromil záblesk toho nádherného dovŕšenia, možno ich Duch strhol do svojho večného svetla, v ktorom niet rozdielu medzi bolo, je a bude.

Celkom určite však uzreli Kristovo Posolstvo v takej strhujúcej kráse, že ani smrť, ani život, ani nič na svete nebolo pre nich také dôležité, ako slúžiť - do posledného dychu slúžiť tomuto Posolstvu.

A všade, všade ho zvestovať.

Prešli však stáročia a stalo sa niečo nepochopiteľné.

Evanjelium je zvestované akoby z obohratej platne. Stámilióny ho vyznávajú, ale len zriedkakoho naozaj vzrušuje.

Ako sa to mohlo stať? Možno je to tým, že sme ho zakliali do mŕtvej litery a nedali sme mu žiť. Možno sme pre jalovú špekuláciu zabudli nadšene a netrpezlivo očakávať prislúbeného Ducha. Možno jedno i druhé.

To však nič nemení na skutočnosti, že Kristov program zostáva i dnes jediným živým programom dovŕšenia evolúcie a že bude uskutočnený. Že tí, čo budú dosť túžobne očakávať Ducha Svätého, budú v každom veku objavovať v Ježišovom Posolstve takú strhujúcu a neodolateľnú krásu ako vtedy, v tie prvé turíčne dni.

Lebo Duch Svätý zostúpi na každého, kto ho bude naozaj veľmi čakať, a dá mu silu - a dá mu uzrieť veľké veci Božie.

1. Ver mi a poď	3
2. Prečo?	19
3. Syna človeka vydajú do rúk ľuďom	35
4. Kal várska dráma	51
5. Cesta smrti	67
Cesta slávy	85